

השתלת הורמונים — כן או לא ?

אמנם אמרנו, שבנושא זה לא נוסף עוד ויכוח, אבל ד"ר י. פולמן נעדר אותו זמן מהארץ, ובשובו כעת ארצה, ביקש לייחד מקום לדבריו הבאים, ונענינו לו. המע'

טנציאל הגדילה הוא 1.200 ק"ג לראש ביום, ורמת ההזנה תואמת את הצורך לתוספת כזאת, והיא מושגת ממילא, אין השתלת ד.א.ס. יכולה לשפר עוד את קצב הגדילה. אך כיון שהיא משפרת את נצילות המזון ויותר אנרגייה נטו מגיעה לרקמות הגוף, מתבטא הדבר בתוספת שומן. ואכן — ברוב הניסויים, בהם הושלת ד.א.ס. לעגלים תמימים, מתקבלת תוספת שומן.

4. עקרונית אינה שונה השפעתו של הד.א.ס. מהשפעת תוספת מזון הניתנת לעגלים, שקצב גדילתם מקסימלי או קרוב לזה. בשני המקרים נאצרת יותר אנרגייה בטבחה, אך כיוון שפוטנציאל נוסף לגדילה אינו קיים מתבטא הדבר — בעיקר — בתוספת שומן.

למשל, כאשר פוטנציאל הגדילה במשך מ"סוים אינו עולה על 1.100 ק"ג לראש ביום, לא נצליח להעלות קצב גדילה זה ע"י תוספת מזון בלבד. לעומת זאת נגרום על ידי תוספת המזון, להפחתה מנצילות המזון ולקבלת טבחות שמנות יותר. בעבר כבר הטפנו להזנה מתאימה לתנאי המימשק השוררים במשק.

5. מן האמור לעיל משתמע, שבויכוח שנערך צדקו שני הצדדים, אך כל צד ייחס את טיעונו לכל תנאי מימשק שהם, דבר אשר יצר חוסר בהירות ואי הבנה. מן הניסויים שנעשו בעולם ובארץ נראה, שד.א.ס. מעלה את קצב הגדילה ואת נצילות המזון, בלי לגרום להשמנה יתרה, כשמשתילים אותו לעגלים במשק, שמספק מזון בשביל תוספת של 1.000—1.100 ק"ג לראש ביום בלבד, כשהמימשק בו מאפשר קצב גדילה של 1.200 ק"ג לראש ביום ואף יותר. בתנאי הזנה חופשית, קטן מאוד הסיכוי, שד.א.ס. יעלה את קצב הגדילה וישפר את נצילות המזון.

ד"ר י. פולמן,

מכון וולקני

מסיבת שהותי בהשתלמות ממושכת בחו"ל, לא השתתפתי בויכוח הער, שהתנהל מעל דפי „משק הבקר והחלב", בנוגע לכדאיות ההשתלה של דיאתילסטילבסטרול (ד.א.ס.). קראתי בעניין את דברי המתווכחים השונים ונראה לי, כי בתום הויכוח עומדים הבוקרים לפני אותה ה-שאלה בה עמדו בתחילתו: כדאי או לא כדאי להשתיל ד.א.ס. ?

כיון שמצוי בספרות מידע גוסף, הנראה לי חשוב, אנסה לסכמו מבלי לצטט את המקורות השונים:

1. אין ספק, שהשפעת ד.א.ס. שונה לחלוטין בעגלים תמימים ובעגלים מסורסים, וכיון שב-ארצנו מגדלים רק עגלים תמימים עלינו להסתמך על מחקרים הנוגעים לעגלים אלה בלבד.

2. לפעמים נענים עגלים מושתלים בד.א.ס. בתוספת משקל ונצילות מזון גבוהות עד כדי 30 אחוז, ולעיתים אינם נענים כלל.

כיון שאופן הפעולה של ד.א.ס. בעגלים גדלים אינו ידוע עדיין, אנו מתקשים בהבנת עובדה זאת. יחד עם זאת ברור, כי ד.א.ס. מגדיל את נצילות המזון, משום שהוא אחד החומרים הבודדים המשפרים את נצילות האנרגייה המט-בולית לגדילה ופיטום. הטעם לקביעה זאת היא העובדה, שהד.א.ס. מגדיל תמיד את הערך ה-קלורי של תוספת המשקל היומית, וזאת — מבלי לשנות כמעט את צריכת המזון. ונשאלה מייד השאלה, אם גדלה נצילות האנרגייה המט-בולית ועולה הערך הקלורי של תוספת המשקל היומית, מדוע הדבר אינו מתבטא תמיד בתוספת משקל גבוהה יותר ?

3. התשובה לשאלה זו טמונה, כנראה, בעובד-דה שקצב הגדילה המקסימלי אצל העגלים נק-בע ע"י המורשת הגנטית והוא מוגבל על ידי תנאי הסביבה והמימשק. אם במשק מסוים פו-